

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Jncipit solemne opus expositionis Euangeliorum
dominicalium tocius anni reuerendi magistri Alberti de
Padua ordinis frat[rum] heremitaru[m] sancti Augustini**

Albertus <de Padua>

VI me, 1480

Tertia pars.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30888

In gratia. quando intravit plenitudo gentium. Deinde ponit prophete sanctorum: ex egipto vocavi filium meum: verba sunt dei patris loquentis de christo qui ideo voluit in egiptum fugere ut inde vocaret ipsum. Quic concordat etiam quod scriptum est Nume. 24. Ex egipto vocavit eum. cuius fortitudo similis est hermoeroti.

Tercia pars.

Ergo cum dicit tunc herodes tangitur tyrannica persecutio. et tria facit. Primo ponit herodis indignatio. Ad cuius evidentiam est sciendum put dicit magister in hysto. seola. qd herodes cernens magos non redisse ad se. Primo credidit eos nihil reperisse. et propter verecundiam clam recessisse. sed audiens postea rei divulgationem ex his que facta fuerant in templo cum presentaret christus: vidit se esse illi sum a magis. et cum disponderet de nece infantum bethleem. subito per epistolam citatus a cesare. oportuit eum romam proficisci. aculationibus filiorum alexandri et aristoboli responsurus. composita igitur concordia filiorum et patris et diffinitio ut in omnibus patri obedirent. atq; concessio illi ut regni successorem quem vellet institueret rediit herodes in iudeam. nunc in regni potestate securior. iamq; transierat annus a natiuitate christi et tunc quod preconceperat executioni mandauit iubens occidi infantes. vñ dixit: tunc herodes videns quia illusus esset a magis. i. Reg. 19. Illusisti mihi et dimisisti inimicum meum ut fugeret. Sic irascitur deus maliciam hominum per bonitatem simplicium quia comprehendit sapientes in astutiis eorum: iratus valde: quia ut dicit crisostomus. Illa ira regum magna et inextinguibilis est quam regni zelus accendit. et quia ira viri iusticiam non operatur. sequitur iniusta et crudelis sententia. Secundo ponit infantum interfecitio et mittens. gladiatores. Hoc habet quod reperi in quadam glossa magistrali. actum est post annum et quatuor dies a natiuitate christi die videlicet hodierna: occidit omnes pueros: ut inter eos omnes. christus etiam puer esset implicatus. Nota ut dicit crisostomus. Sicut bestia vulnerata quicquid oculis eius occurrerit quasi aduocem sui vulneris dilaniat. sic et herodes delusus a magis. iram suam super paruulos diffundebat. ideo ergo auxit et interfecit omnes paruulos. ut vñ inueniret in omnibus. Nota etiam quod crudelissima fuit illa cedes pueroꝝ. Primo quidem ex etate. quia naturale est cuilibet ut misereatur infantibus. ymo leo quantūcūq; iratus inueniens infantem non ei nocet vñ dixit aristoteli impator hanc fuisse legem romanoꝝ

Sermo

ut capitali sententia puniret. quicunq; etiam in bello aut obli-
dione gentis aliene occidisset infantes. Herodes vero omni cru-
delitate crudelior. nature et humanitatis oblitus. precepit occi-
di infantes. Secundo crudelis fuit q; proprios oves addidit gla-
dio. Tercio q; non vnum vel duos. sed omnes qui erant in be-
thleem. **L** Nota q; infantes isti martires dici possunt. mar-
tir em̄ gr̄ce latine testis dicit̄. et ipsi preconiū christi non loquū-
do. sed moriendo assepsi sunt. Itē sicut puulis prodest baptismus
nunc licet careant usu rationis. et antiquitus proderat illis cir-
cumcisio in fide aliorū. ita isti sancti licet usu rationis caruerint.
sacramentū tamen susceperunt martirij. Itē a christo vt in col-
lecta dicit̄ omne martiriū sumpsit initium. sic igit̄ iuxta beatus
greg. muta elementa vtputa stella magorū christū manifesta-
uit gentib; nondū loquentem. ita agrū fuit vt nondū loquē-
tem dñm infantes martires assererent. Nota vltimo q; ipsoz
martirium tripliciter commendat. Primo. a statu scz virginita-
tis. vnde in apo. Ibi sunt qui cū mulierib; non sunt coinquinati
virgines em̄ sunt et sequunt̄ agnum quocunq; ierit. et ideo ru-
bor martirij i eis coniungit̄ cum virginitatis candore. vt sint can-
didiores niue. mitidiores lacte. rubicundiores eboze antiquo.
Secundo commendat a causa. quia non tñ passi sunt pro fide.
vt alij martires. sed pro persona ipsius christi. psal. Propter te
mortificam tota die. estimati sumus sicut oves occisionis. Ter-
cio commendat a primatu. quia ipsi sunt qui primo passi sunt
p christo. primitiuos aut̄ flores et fructus multū diligimus.
apo. 14. Ibi empti sunt ex omnib; primitie deo et agno. Deim-
de describit locū martirij ⁊ etatem. Locum quidem dicens: qui
erāt in bethleem et in omnib; finib; eius: id est in omnib; cir-
cumiacentib; locē. Consecrata fuit illa ciuitas. Primo p natiui-
tatem christi. nunc vero primitiuo sanguine p martirium. vnde
dicit aug. in ser. Beata es o bethleem terra iuda. que herodis
regis immanitatem in pueroz extinctione perpessa es. que sub
vno tempore candidatam plebem imbecillis infantie dño offer-
re meruisti. **¶** Deinde tangit etatem: abimatu et infra: bi-
matus quarte declinationis est spacium duoz annoz. et dicit̄
abimus bima bimum. quod componit̄ ex bis et annus. Herodes
igit̄ occidit pueros bimos id est a spacio duoz annoz et
infra. vsq; ad pueram vnius die. vt exponit aug. ⁊ raba. Sed
si dicas. cū christus esset vnius anni et paucorū dierū. quare g
occidit herodes bimos. Rñdet au. dupliciter. Primo fm vnaz
opinionem. que dicit stellam apparuisse magis p annum ante

natiuitate christi. credebatur herodes tunc natu fuisse. ita qd veni-
entibus magis hierusalem. iam christus esset anniculus. et qd tem-
pore magorum iam alius annus effluerat. credidit christum esse
bimū. et ideo bimōs iussit interfici. plurimum autē sententia hec ē
qd non nisi nato christo stella apparuerit. et id aliter soluit aug
qd sciebat herodes christus esse vnius anni et aliquot diez. sed
huic puero famulabant sidera. Timuit eius morphoseon id est
transmutationē. ne immutaret vultū aut etatem quasi videret
esse duorum annoz. aut minus vno. Et ideo abimatu et infra
iussit interfici. Criso. autē dicit qd stella apparuit magis p annū
an natiuitate christi. et ideo cū crederet herodes tunc fuisse natū
credebatur eū iam esse duoz annoz et aliquot diez. et ideo ius-
sit interfici pueros abimatu id est a spacio duoz annoz vsqz
ad quintum annū minoz se em duoz annoz non interfecit nec
maiores quinto. Sicut em quantū ad tempus minores bismis
sunt infra. Infra em dicit quod est post et quantū ad tempus.
maiores bismis sunt post sed quantū ad numez maiores post
sunt. et huic assertioni facit vt dicit magister. quia quedam of-
ficia istoz reperiunt que sua magnitudine excedunt corpus duo-
ruz annoz: hinc tempus quod exquiserat a magis: nam vt d
Lzat. z. Herodes clam vocatis magis diligenter didicit ab eis
tempus stelle que illis apparuerat et sic filogisabat quantū tem-
poris esset christus. ¶ Deinde adducit euangelista pro-
phetę testimoniū p quod ostendit hoc fuisse preuisz a deo: tūc
adimpletum est. quod dictū est p hieremiam prophetam. c. 31.
Vox in rama audita est. rama excelsum interpretat. est igit sen-
sus. vox in excelso audita est id est vndiqz lateqz dispersa. quia
em de morte innocentū agebat ideo hinc criso. Vox lamentatio-
nis in excelso audiebat. et huic accordat quod in hier. scriptū
est. Vox in excelso audita est: ploratus: fletum puuloz et vl-
lulatus ostendit: et vlulatus multus: matz signat lamentuz
quod multū durauit p continuam memoriā. sed vox fletus pu-
erorū statim morte extincta est. rachel plorans filios suos. Re.
Assumpsit inquit sanctus euangelista ad exagerandam mag-
nitudinem luctus vt diceret etiam rachelem mortuū plorasse fi-
lios suos. Sed hic orit questio. quia de rachel nati sunt ioseph
et beniamin in quoz tribu non est bethleem. Non g qui inter-
fecti sunt fuerant filij eius g nec vox lamentationis vox sua esse
debeuit. Ad hoc rñdet hiero. dupliciter. Primo quidem qd rach-
el sepulta est iuxta bethleem in effrata. et propter hospitij cor-
pusculi ipsa dicit mater in illa regione habitantū. Secūdo qd

Sermo

tribus beniamin et iude erant diuide et quia precepit herodes occidi omnes infantes in omnibus finibus bethleem. ideo multi etiam de beniamin occisi sunt: et noluit solari: quin lugeret et lamentaret. in quo exagerat doloris magnitudinem. cum enim homines dolentes appetant solari. ista tamen noluit sed dicit sibi illud hierem. 31. quiescat vox tua a fletu. et oculi tui a lacrimis. et responderet tamen. Desecerunt pro lacrimis oculi mei. turbata sunt viscera mea cum deficeret paruulus et lactas in plateis opidi. Et causam indeficientis doloris subiungit: quia non sunt: quod quadrupliciter potest intelligi. Primo sic. omne solans debet preponderare dolori. aut ad illud attingere. et quia nihil carius erat matri vita filiorum. et ipsi non sunt. ideo irremediabilis dolor eius. Secundo ideo non voluit solari. quia nondum erant culpabiles quia infantes. tamen occisi sunt. Tercio non vult solari. quia licet essent filij. ita tamen occisi sunt ac si essent extranei et non filij. Quarto non vult solari quia cum sint martires in pena premium tamen martirij non acceperunt. sed omnes descenderunt ad inferna. Rogemus etc.

Domínica infra octauas natiuitatis christi sermonis. xv

Prima pars.

Rant ioseph et maria mater eius admirantes super his que dicebant de illo etc. Luc. 2. Naturali quadam affectu ab omnibus diligunt infantes. et quoniam illa etas aliquid habet innocentie. ipsos infantes libenter tangimus amplectamur et bene-

dicimus. pro omnibus aut paruulus christus infans amabilior se exhibuit. utpote qui totus fuit innocens. et ideo cum illum inducerent parentes eius in templum ut facerent secundum consuetudinem legis pro eo. currit antiquus simeon. amplexatus est infantem et benedixit illi. Hoc idem fecit mulier illa sancta anna. De quibus in presenti euangelio habetur. In hoc igitur euangelio tria tanguntur. Primum est specialis christi commendatio. Secundum est generalis ipsius affectio. ibi: et erat anna. Tercium est pueri ihs incrementum et perfectio ibi: et ut perfecterunt omnia etc. In prima parte euangelij tria tangunt. Primum est admiratio diuinorum: erant ioseph: pater christi putatiuus. nam in textu euangelico hoc modo est scriptum: et maria mater eius: id est christi. Nota ut dicit isido. 12. ethi. c. 6. Mater dicitur eo quod ex ea efficitur aliquid. unde mater dicitur quasi materia. nam materia est quasi mater reorum. et ideo beata uirgo vere christi mater fuit. quia de pur-